

Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №18

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Рішення №1

Від 29 серпня 2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи

Р.П.Заброцький

Модельна навчальна програма

«ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5 клас»

Навчальна програма укладена на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Турянця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 795 від 12.07.2021).

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Зарубіжна література. 5 клас»

(авторка Мілянська Ніна. — Тернопіль: Астон, 2022)

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з НВР

Г.Б.Татарин

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5 клас»

70 години (2 години на тиждень)¹

Навчальна програма укладена на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудницька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 795 від 12.07.2021).

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Зарубіжна література. 5 клас» (авторка Мілянська Ніна. — Тернопіль: Астон, 2022)

---

¹ Ця навчальна програма може використовуватися і для курсу, розрахованого на 70 годин (2 години на тиждень).

Пояснювальна записка

Зарубіжна література як навчальний предмет є складовою частиною мовно-літературної освітньої галузі. Адаптаційний цикл базової середньої освіти (5-6 класи) курсу зарубіжної літератури виконує роль перехідного етапу від основного циклу початкової освіти (3-4 класи) до наступного базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9 класи).

Освітня мета зарубіжної літератури як навчального предмета у школі узгоджується з метою мовно-літературної галузі й передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти зарубіжної класичної та сучасної літератури, долучаються до вершинних здобутків літератури і культури для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу.

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване на збагачення емоційного досвіду, творчу самореалізацію, формування ціннісних орієнтирів.

Основні завдання курсу зарубіжної літератури у 5 класі:

- 1) мотивувати учнів до читання художньої літератури, формувати в них здатність отримувати насолоду від процесу читання художнього твору;
- 2) ознайомити з вершинними творами зарубіжної літератури, як класичними так і сучасними;
- 3) сформувати базові вміння й навички роботи з художнім твором, навчити основам його аналізу та інтерпретації;
- 4) сформувати початкове уявлення про художній твір як про складний багатовимірний мистецький феномен, який існує в літературному, культурному та історичному контекстах;
- 5) сформувати початкове уявлення про художній твір як про діалог між автором і читачем та усвідомлення важливості особистості автора художнього тексту;
- 6) розвивати образне, логічне, критичне і творче мислення, а також уміння формувати й аргументовано відстоювати власну точку зору і переконання;
- 7) розвивати усне і письмове мовлення;
- 8) закласти усвідомлення різноманітності світу, зокрема існування різних рас, народів, мов, культур, традицій, способів життя, і водночас зацентрувати спільні цінності людської цивілізації — людське життя, свобода, справедливість, краса, щастя, любов, дружба, честь і гідність особистості, законність, гуманізм;
- 9) виховувати повагу до культурних надбань людства, зокрема і українського народу, а також релігійну, етнічну та культурну толерантність;
- 10) формувати успішну людину, здатну до самореалізації, духовну особистість з високими моральними якостями.

2

Обов'язкові результати навчання, здобуті після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури

Основні вимоги до обов'язкових результатів навчання, здобутих після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури, передбачають, що учень:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і відтворює зміст почутого, розуміючи його тему, ідею та мету; розрізняє головну та другорядну інформацію в усних повідомленнях; використовує отриману інформацію відповідно до поставлених завдань; обґрунтовує своє ставлення до змісту і форми почутого, бачить зв'язок між формою і змістом, розрізняє в почутому факти, судження і аргументи, уміє відстоювати власні погляди в дискусії з іншими особами, зберігаючи аргументовану і доброзичливу позицію; уміє регулювати власні емоції під час комунікації;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в інформаційних текстах та в художніх текстах зарубіжної літератури; розрізняє основні складники структури тексту; співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту з історичним і культурним контекстом; розуміє образи та ситуації в художньому тексті, а також порушені в ньому проблеми і пов'язує їх з власним життєвим досвідом, у тому числі емоційно-почуттєвим; розрізняє головну і другорядну інформацію в текстах; вирізняє окремі елементи художнього тексту та оперує ними (теми, ідеї, проблеми, образи, сюжети тощо); розрізняє художні тексти різних жанрів, розуміє особливості їх структури та мовного оформлення; робить висновки на основі аналізу тексту; перетворює інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема); висловлює почуття і враження, викликані прочитаним, а також ставлення до прочитаного; пояснює вплив прочитаного на формування власних читацьких вподобань і інтересів; уміє обрати текст для читання і обґрунтувати свій вибір; творчо опрацює прочитаний текст, виявляє фантазію, щоб трансформувати текст відповідно до поставлених завдань (змінюючи персонажів, їхні дії, мотивації тощо).

висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами в письмовій формі, зокрема інтерпретуючи художні тексти зарубіжної літератури; у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дотримує норм літературної мови;

використовує мовні та художні засоби для власної мовленнєвої творчості, збагачує мовлення завдяки читанню художніх творів.

Ключові компетентності, які мають бути сформовані у 5 класі на уроках зарубіжної літератури

1. Вільне володіння державною мовою

Уміння: сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати інформаційні тексти та художні твори зарубіжної літератури (в українському перекладі); висловлювати думки, почуття, погляди в усній та письмовій формі; дотримувати культури мовлення та норм мовленнєвого етикету.

Ставлення: цінування української мови як чинника національної та громадянської ідентичності; готовність спілкуватися державною мовою; прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя; прагнення до ненасильницької комунікації.

2. Спілкування іноземними мовами

3

Уміння: зіставляти оригінальні тексти художніх творів зарубіжних письменників з українськими перекладами за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі.

Ставлення: розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного спілкування, відкритість до вивчення іноземних мов; толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя.

3. Математична компетентність

Уміння: встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; логічно обґрунтовувати висловлену думку; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема).

Ставлення: прагнення висловлюватися точно й логічно.

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій

Уміння: висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності.

Ставлення: прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу.

5. Інноваційність

Уміння: презентувати власні ідеї зрозуміло, грамотно, креативно; використовувати ресурси (зокрема цифрові) для реалізації власних ідей. **Ставлення:** готовність продукувати нові ідеї, спонукання до цього інших осіб.

6. Екологічна компетентність

Уміння: використовувати потенціал художніх текстів щодо висвітлення діяльності людини як частини природи.

Ставлення: інтерес до здобутків зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства.

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність

Уміння: використовувати різні види інформаційних, художніх та медіатекстів для пошуку, обробки, аналізу та добору інформації; комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі; розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації; використовувати сучасні цифрові технології для розширення читачького досвіду та кола читачьких інтересів.

Ставлення: задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі; прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі; готовність дотримуватися авторських прав; прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій.

8. Навчання впродовж життя

Уміння: визначати власні комунікативні потреби, цілі та способи їх досягнення; постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових; здійснювати самооцінку результатів діяльності; користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах.

Ставлення: прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію; руйнування власних комунікативних бар'єрів, усвідомлення та подолання стереотипів; розуміння ролі читання художніх текстів зарубіжних авторів для гармонійного розвитку і самовдосконалення; прагнення збагачувати читачький і мовленнєвий досвід.

4

9. Громадянські та соціальні компетентності

Уміння: аргументовано висловлювати власну громадянську позицію; уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях та діях; критично оцінювати інформацію з різних джерел; формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири; використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі; враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників; конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах із дотриманням принципів свободи особистості; виявляти в художніх творах зарубіжних авторів соціально важливий зміст.

Ставлення: сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх творах зарубіжних авторів; шанування української культури, толерантне ставлення до інших культур; плекання українських національних цінностей, повага до цінностей інших народів і культур; утвердження права на власну думку, готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів; прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших держав через мову та культуру, зокрема художні твори зарубіжних авторів.

10. Культурна компетентність

Уміння: сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в художніх творах зарубіжних авторів; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду; створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду і почуттів та використанням відповідних художніх засобів; добирати тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб.

Ставлення: потреба в читанні художньої літератури для задоволення та розмірковування над прочитаним; відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в художньому тексті зарубіжного автора; зацікавленість світовими культурними здобутками; готовність сприймати художній твір як структуру, відкриту до читачьких інтерпретацій у часі та просторі.

11. Підприємливість та фінансова грамотність

Уміння: ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію українською мовою для розвитку ідеї та її реалізації; пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі художніх творів зарубіжних авторів. **Ставлення:** готовність брати відповідальність за себе та інших осіб; відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку; розуміння ролі комунікативних умінь, читачького досвіду для успішної самореалізації.

Основні принципи, на яких ґрунтується навчальна програма

Викладання зарубіжної літератури здійснюється на підставі принципу *доступності*, принципу *систематичності й послідовності навчання*, принципу *зв'язку навчання і виховання*, принципу *спрямованості на розвиток учня*, принципу *науковості*, принципу *історизму*, принципу *зв'язку навчання із життям*, принципу *комунікативності*, принципу *репрезентативності*, принципу *діяльнісного підходу*, принципу *крайнознавчого підходу*, принципу *ціннісного підходу*, принципу *нерепресивної свідомості*, принципу *компаративності*, принципу *діалогізму*, принципу *цілісного підходу до вивчення художніх творів*, принципу *наочності навчання*.

5 клас

<p>Усього — 52 години (1,5 год./тижд.): текстуальне вивчення — 42 год.; розвиток мовлення — 4 год. (I семестр: у+п; II семестр: у+п); тематичне діагностування — 4 год.; позакласне читання — 2 год.</p>	<p>Усього — 70 годин (2 год./тижд.): текстуальне вивчення — 58 год.; розвиток мовлення — 4 год. (I семестр: у+п; II семестр: у+п); тематичне діагностування — 4 год.; позакласне читання — 4 год.</p>
---	--

К-сть год	Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Орієнтовні види навчальної діяльності
	<p><i>Слухає</i> висловлювання у різних формах (монолог, діалог, полілог), сприймаючи подану в достатньо вільному темпі інформацію відповідного обсягу на відому і частково нову тематику; <i>аргументує</i> свої літературні уподобання; <i>реагує</i> на почуте і прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі; висловлює власну думку стосовно обговорюваної теми з дотриманням норм мовленнєвого етикету, шанобливим ставленням до думки однокласників; <i>визначає</i> основні, порушені під час обговорення проблеми, пов'язуючи їх із власним життєвим досвідом; збагачує власне мовлення,</p>	<p>Роль книги і читання в житті сучасної людини. Зарубіжна література — новий навчальний предмет, його значення в освіті. Читання у цифрову добу.</p>	<p>Актуалізація знань про літературні та фольклорні твори, опрацьовані у попередніх класах; про авторів літературних творів; <i>розповідь</i> про улюблені твори та визначення їхньої тематики. Евристична бесіда: обговорення проблеми читання в сучасному світі (переваги паперових та електронних носіїв, витіснення читання комп'ютерними іграми тощо); формулювання висновків щодо ролі читання в житті сучасної людини, щодо пізнавального значення літературних і фольклорних творів; формування думки щодо читання як способу проведення цікавого дозвілля; формування висновків про роль уяви у створенні художніх текстів, про необхідність уяви не тільки для письменників, а й для читачів. Читання і коментування статті підручника.</p>

6

	використовуючи різні джерела.		<p>Складання таблиці щодо особливостей наукової і художньої літератури. Огляд українських ресурсів (друкованих і цифрових) художніх творів для школярів. Екскурсія, віртуальна екскурсія в бібліотеку, книгарню. Актуалізація знань про правила безпеки в інтернеті.</p>
	<p><i>Слухає та читає</i> висловлювання в різних формах (монолог, діалог, полілог), сприймаючи подану інформацію на відому і частково нову тематику; <i>реагує</i> на почуте, уточнюючи важливі для розуміння деталі; <i>розрізняє</i> відому і нову, головну і другорядну інформацію, факти і судження в інформаційних та фольклорних текстах; <i>робить висновки</i> на основі аналізу інформаційних та фольклорних текстів; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування.</p>	<p>Фольклор — усна народна творчість. Загальне поняття про головні ознаки фольклору. Жанри фольклору, спільні теми в різних народів світу. Дитячий фольклор (лічилки, загадки, скоромовки тощо) МЗ. <i>Спільні теми в українському фольклорі та фольклорі народів світу.</i> ТЛ. <i>Загальне уявлення про фольклор.</i> Для вивчення напам'ять: 2-3 фольклорних твори народів світу (прислів'я, приказка, загадка, скоромовка тощо).</p>	<p>Актуалізація знань про особливості фольклорних творів; Укладання інтелект-карти «Що ми знаємо про фольклор?» (з допомогою вчителя). Опрацювання статті підручника про фольклор, виявлення спільних тем в українському фольклорі та фольклорі народів світу; формулювання висновку про те, що національна культура (фольклор) є частиною світового культурного процесу; доопрацювання з допомогою вчителя інтелект-карти із урахуванням нових знань про фольклорні твори. Складання таблиці «Особливості фольклорних творів». Опрацювання термінів фольклор, головні ознаки фольклору, малі жанри фольклору, дитячі жанри фольклору (ТЛ). Конкурс збірок загадок, лічилок, скоромовок, прислів'їв, приказок та інших творів малих фольклорних жанрів (РМ).</p>

7

(Основні різновиди казок: казки про тварин, чарівні та побутові казки)

<p><i>Розрізняє</i> відому і нову, головну і другорядну інформацію в навчальних і фольклорних текстах (казках); <i>робить висновки</i> на основі аналізу інформаційних текстів; <i>уточнює</i> та коментує теоретичний матеріал; <i>аналізує емоційний стан</i> казкових персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність; <i>висловлює власні почуття</i>, враження та ставлення щодо зображених у казках людей, подій, ситуацій; <i>встановлює актуальність</i> інформації в казках на основі власного досвіду; <i>висловлює власні судження</i> етичного характеру про вчинки героїв/героїнь прочитаних казок; <i>доводить</i> думку прикладами з тексту; <i>передає</i> текст казки словесно (переказ тощо) і графічно (схема, таблиця тощо); <i>трансформує</i> графічну інформацію на основі одного джерела в текстову, зокрема з використанням мультимедійних засобів; <i>фіксує</i> основний зміст казки відповідно до поставленого завдання; <i>визначає</i> основну ідею та важливі деталі казок;</p>	<p>Загальне поняття про казку як жанр фольклору. Втілення у казках народних мрій, досвіду і мудрості. Спільна тема казок народів світу — боротьба добра зі злом. Особливі риси фольклорних казок (триразові повтори, зображення неймовірних подій та істот тощо). Різновиди казок.</p> <p>Казки про тварин Індійська народна казка «Фарбований шакал». Давньоіндійська збірка казок «Панчатантра». Казки про тварин — найдавніший різновид казок.</p> <p><i>МЗ. Спорідненість образів шакала і лиса у фольклорі та літературі різних народів (українська народна казка «Лисичка-Сестричка та Вовк-Панібрат»; казка І. Франка «Лис Микита»).</i> <i>ТЛ. Загальне уявлення про особливості казок про тварин.</i></p> <p>Чарівні казки Японська народна казка «Іссумбосі, або Хлопчик-Мізинчик» (або «Момотаро, або Хлопчик-Персик»). Поєднання реальності і фантастики..</p> <p>Китайська народна казка «Пензлик Маляна» (або «Червоний ліхтарик»). Звеличення високого мистецтва в казці «Пензлик Маляна». Прагнення героя допомогти людям. Засудження жорстокості і жадібності.</p>	<p>Актуалізація опорних знань: віртуальна подорож сюжетами фольклорних казок. Актуалізація знань про фольклорні казки, опрацьовані в попередніх класах. Опрацювання статті підручника про народну казку та основні різновиди народних казок. Дослідження: визначення різновидів уже відомих учням народних казок; головних ознак фольклорних казок; виявлення і коментування термінів у статтях підручника.</p> <p>Творче читання текстів казок: виразне та усвідомлене читання текстів казок з доцільним інтонуванням; читання за ролями; коментування прочитаного із формулюванням присутніх запитань (наприклад, значення слів <i>надчерка</i>, <i>починок</i> тощо).</p> <p>Переказ змісту фольклорних казок: стислий і вибірковий переказ змісту казок відповідно до теми та основної думки; <i>розповідь</i> про події у творі від імені головного героя/героїні або другорядних героїв/героїнь (наприклад, розповідь про події від імені пані Метелиці або ін.).</p> <p>Аналіз текстів фольклорних казок: аналіз епізоду або невеликого тексту, керуючись запитаннями підручника або завданнями вчителя; <i>характеристика</i> героїв/героїнь творів;</p>
---	--	---

8

<p><i>порівнює</i> фольклорні казки подібної тематики та героїв/героїнь творів; <i>пов'язує</i>, зіставляє прочитане з власним життєвим досвідом; <i>експериментує</i> із текстом казки (придумує продовження, власний фінал, додаткових персонажів тощо), у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; <i>створює</i> елементи власного тексту на основі прочитаного; <i>робить висновок</i> про багатство фольклору народів світу та зв'язок українського фольклору із світовим культурним процесом; <i>добирає</i> потрібні мовні засоби, дотримується основних мовних норм; <i>дотримується</i> основних засад академічної доброчесності під час створення власних текстів; <i>використовує</i> у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування; <i>на прикладі літературних творів</i> спостерігає за окремими мовними явищами в мовленні; <i>оперує</i> теоретичними поняттями у подальшій навчальній діяльності</p>	<p><i>ТЛ. Загальне уявлення про особливості чарівних казок.</i></p> <p>Цикл казок про Синдбада-мореплавця. Арабська збірка «Тисяча і одна ніч». Перша подорож Синдбада. Оспівування хоробрості, кмітливості і шляхетності. Мотив мандрівки і жаги відкриттів нових країв. Поєднання реальності фантастики. (<i>Для додаткового читання: Третя і Четверта подорожі Синдбада.</i>)</p> <p><i>ТЛ. Загальне уявлення про збірку казок.</i></p> <p>Брати Якоб (1785–1863) і Вільгельм Грімм (1786–1859) — відомі збирачі німецького фольклору (фольклористи). Значення діяльності фольклористів.</p> <p><i>ТЛ. Розуміє значення поняття фольклористика, фольклористи.</i></p> <p>Німецька народна казка «Пані Метелиця». Засудження в казці жорстокості і лінощів, уславлення доброти, працьовитості і справедливості. Протиставлення реального і фантастичного, земного і підземного світів; протиставлення потворної зовнішності і душевного благородства пані Метелиці, її справедливого ставлення.</p> <p>Триразові повтори. Мотив винагороди за чесну працю.</p> <p><i>МЗ. Спільні мотиви в українських казках («Дідова дочка і бабина дочка»).</i> <i>ТЛ. Загальне уявлення про антитезу.</i></p> <p>Побутові казки Англійська народна казка «Розумна</p>	<p><i>добір цитат</i> із текстів казок для характеристики героїв/героїнь і на підтвердження власної думки; <i>встановлення</i> причиново-наслідкових зв'язків у фольклорних казках; <i>визначення</i> основної думки казки на основі аналізу подій та вчинків героїв/героїнь.</p> <p>Формування теоретико-літературних понять: народна казка; різновиди казок, збірки казок; сюжет, мандрівні сюжети; фольклористика, фольклорист; <i>застосування</i> на практиці теоретичних знань про різновиди казок та їхні головні риси (ТЛ).</p> <p>Закріплення знань: складання простих планів до текстів казок або їхніх частин; <i>визначення структурних частин</i> фольклорних казок та їхніх головних ознак; <i>формулювання</i> висновку про важливу роль фольклористів у збереженні культурних надбань людства; <i>порівняння сюжетів</i> казок із фольклору різних народів (наприклад, «Пані Метелиця» і «Дідова дочка і бабина дочка» та ін.); <i>коментування ілюстрацій</i> до текстів і створення власних ілюстрацій до улюблених казок, аргументування вибору ілюстрованого епізоду; <i>виставка</i> учнівських ілюстрацій до казок; <i>вигадування</i> продовження сюжету казки або власне завершення казки, <i>створення фанфіків</i> за мотивами опрацьованих творів; <i>інсценування</i> казок; <i>літературні ігри</i> тощо; <i>перегляд мультфільмів і фільмів</i> на казкові</p>
--	--	--

9

<p>супроводжуючи власне мовлення окремими вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети.</p>		<p>«Фольклорні та літературні казки»; складання порад для героїв/героїнь твору; розв'язування головоломок за мотивами вивчених творів; перегляд фільмів і мультфільмів, створених за мотивами казок; Гра «Вечір нісенітниць у Пеппі» — вигадування історій- та новин-нісенітниць. Вигадування рецептів фантастичних десертів із фантастичних інгредієнтів для фабрики містера Вонки і Чарлі.</p>
<p>.....</p>		
<p><i>Виявляє і відтворює</i> прихований зміст вірша, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; <i>порівнює</i> окремі елементи (теми, образи, тощо) вірша та його переклади; <i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті картин природи, подій; <i>спостерігає</i> за окремими мовними явищами на прикладі пейзажної поезії; <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію (цитати) з одного чи кількох художніх текстів; правильно наголошує загальноживані слова;</p>	<p>Зарубіжні поети про природу: Й.В. Гете (1749-1832) («Нічна пісня подорожнього»), Г. Гейне (1797-1856) («Задзвени із глибини...»), Дж. Кітс (1795-1821) («Про коника та цвіркуна») (1 твір за вибором учителя).</p> <p>Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини; утілення любові та дбайливого ставлення до довкілля.</p> <p>Змалювання картин природи у вірші. Настрій вірша.</p> <p>Зв'язок стану душі мандрівника і природи. Особливості змалювання картин природи в живописі і літературі.</p> <p>ТЛ. Повторення: пейзаж, пейзажна поезія. ТЛ. Загальне уявлення про метафору. ТЛ. Повторення: переклад і оригінал.</p> <p>ТЛ. Повторення: персоніфікація. ТЛ. Загальне уявлення про епітет.</p>	<p>Актуалізація опорних знань про поезію, пейзажні вірші, опрацьовані в попередніх класах; про їхню тематичну приналежність.</p> <p>Творче читання з елементами аналізу: виразне, усвідомлене читання поезії з доцільним інтонуюванням; обговорення наголосів у словах (наприклад «супокій») і ритму у віршах; читання поезії напам'ять; <i>розповідь</i> про враження, почуття, які виникли під час слухання твору; <i>коментування</i> (з допомогою вчителя) засобів художньої виразності (епітет, метафора, порівняння); <i>пояснення</i> їхнього значення у створенні художніх образів, описів; <i>з допомогою вчителя порівняння</i> різних перекладів поезій (оригінал і переклад), засобів художньої виразності; <i>створення усних пейзажів</i>, створення малюнків-пейзажів, порівняння використаних засобів; <i>створення</i> сідос-малюнків;</p>

12

<p><i>конструктивно</i> спілкується, використовуючи типові мовленнєві конструкції; розуміє важливість оволодіння іноземною мовою і потребу користуватися нею як засобом спілкування; цінує красу і багатство української мови; усвідомлює роль мови як основи творення нації і держави;</p>	<p>Для вивчення напам'ять 1 твір за вибором вчителя.</p>	<p><i>формулювання висновку</i> про природу як джерело натхнення для людини, про необхідність зменшення негативного впливу людини на природу; <i>складання таблиці</i> «Як я можу допомагати природі?»</p> <p>Повторення теоретико-літературних понять: поезія, віршорядок, пейзаж, оригінал, переклад, перекладач; <i>спостереження</i> в процесі аналізу віршів певних літературних явищ, виявлення їхніх особливих ознак (епітет, метафору, персоніфікацію).</p>
<p><i>обґрунтовує</i> своє ставлення до змісту і форми художнього тексту; <i>визначає</i> основні порушені в художньому тексті проблеми, пов'язуючи їх із життєвим досвідом; <i>висловлює</i> власну думку про події у творі; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова для досягнення мети спілкування; <i>визначає</i> тему, основну ідею, важливі деталі художнього тексту.</p>	<p>Джозеф Рельярд Кіплінг (1865–1936). «Книга джунглів» (окремі розділи). Історія Мауглі, хлопчика, вихованого звірами. Закони джунглів. Ідея взаємоповаги і справедливості. Друзі і вороги Мауглі. Характеристика центральних персонажів твору. Мауглі — головний герой твору. Ідея єдності людини і природи.</p> <p>ТЛ. Повторення: <i>головні та другорядні герої/героїні художнього твору.</i></p> <p>Ернест Сетон-Томпсон (1860-1946). «Лобо». Авторські спостереження за світом природи. Образи тварин, розкриття їх у подіях оповідання «Лобо», авторських характеристиках.</p> <p>Утвердження в оповіданні «Лобо» ідеї гуманного ставлення людей до тварин.</p>	<p>Переказування змісту оповідань про Мауглі: <i>стисле і вибіркове переказування</i> змісту художнього твору; <i>відповіді на запитання</i> за змістом художнього твору; <i>формулювання</i> власного ставлення до подій у творі; <i>добір</i> відповідно до поставленого завдання інформації (цитат).</p> <p>Аналіз системи персонажів оповідань про Мауглі і Лобо: <i>визначення головних і другорядних героїв</i>, коментування їхніх вчинків, мотивів поведінки; <i>визначення</i> персонажів, які протиставляються у творі; <i>складання</i> анкети головного героя твору; <i>визначення</i> мотивів і наслідків поведінки героїв твору; <i>характеристика</i> емоційних станів персонажів, їхньої поведінки та вчинків; <i>проводить</i> паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в художньому творі, і власним</p>

		життєвим досвідом; <i>формулювання</i> висновку про повчальний зміст оповідань Р. Кіплінга і Е. Сетон-Темпсона, про закони співіснування людини і тварини, про відповідальність людини за довколишній світ. Повторення теоретико-літературних понять: персонаж, герой/героїня художнього твору. Формування теоретико-літературних понять: оповідання. Анімалістика.
*****		
<p><i>Усно відтворює</i> зміст художнього тексту, акцентуючи увагу на окремих деталях;</p> <p><i>фіксує</i> основний зміст художнього тексту, медіатексту) відповідно до поставленого завдання;</p> <p>з допомогою інших осіб або самостійно <i>добирає</i> і <i>створює</i> графічні та візуальні засоби передачі інформації, зокрема щодо художнього твору (фабула, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо);</p> <p><i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел (інформаційних і художніх текстів, медіатекстів);</p> <p><i>визначає</i> тему, окремі мікротемі, основну ідею, важливі деталі художнього тексту;</p> <p><i>систематизує</i> та узагальнює різні</p>	<p>Льюїс Керролл (1832-1898). «Аліса в Країні Див». Творча історія книги.</p> <p>Льюїс Керролл (1832-1898) — талановитий математик і письменник. «Аліса в Країні Див» — повість-казка. Фантастичний підземний світ книги. Дивовижні пригоди і химерні персонажі казки-сновидіння.</p> <p><i>ТЛ. Загальне уявлення про фантастику.</i></p> <p>Образ Аліси, світ її уяви та захопливі пригоди. Персонажі, які оточують героїню.</p> <p>Утілення ідеї особистої свободи, вільного мислення й творчого ставлення до життя.</p> <p>Особливості художньої мови твору «Аліса в Країні Див». Ознаки казки.</p> <p>Ернст Теодор Амадей Гофман (1776-1822). «Лускунчик і Мишачий король» (вір за вибором). Реальний світ і вигадка в казці.</p> <p>Характер головної героїні (Марі).</p>	<p>Творче читання епізодів твору: виразне, усвідомлене <i>читання</i> окремих епізодів твору з доцільним інтонуванням; <i>читання</i> за ролями.</p> <p>Переказ з елементами аналізу; <i>відтворення</i> змісту художнього твору з формулюванням власного ставлення до подій у творі;</p> <p><i>переказування</i> подій, що відбуваються у творі, від імені головної героїні та від імені другорядних персонажів твору;</p> <p><i>вичерпні</i> відповіді на запитання за змістом художнього твору,</p> <p><i>відтворення</i> основних ідей і фактів, окремих висловлювань персонажів у художньому творі, що розкривають значення подій;</p> <p><i>формулювання</i> власної думки про факти, події у художньому творі; <i>висновку</i> про повчальний зміст твору;</p> <p><i>пошук</i> у тексті художнього твору відповідей на поставлені запитання;</p> <p>на основі аналізу подій, вчинків героїв/героїнь</p>

14

<p>думки, виявляючи в них спільне і різне;</p> <p><i>пов'язує, зіставляє</i> прочитане із життєвим досвідом, власне ставлення до життєвих випробувань та ставлення до них героїні твору;</p> <p><i>реагує</i> на почуте і прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі (наприклад, стосунки між героями/героїнями, причини і наслідки трагічних подій у романі, погляд на події Полліанни);</p> <p><i>аналізує</i> емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність;</p> <p><i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті людей, подій та ситуацій;</p> <p><i>передає</i> художній текст словесно (переказ тощо) і графічно (схема, таблиця тощо).</p> <p>дотримується правил вимовлення слів;</p> <p>правильно наголошує загальноживані слова;</p> <p>використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування;</p> <p>на прикладі літературних творів</p>	<p>Фантастичні перетворення персонажів. Битва добра і зла. Символічний образ Різдва, різдвяної ялинки. Ідеї добра, людяності, любові. Значення мрії в житті людини.</p> <p>Елеонор Портер (1868-1920). «Полліанна». Історія дівчинки-сирітки. Незвичайна гра в радість диво-дитини. Оптимістичне ставлення дівчинки до довколишніх. Характеристика головної героїні. Щирість і відкритість головної героїні до світу. Вплив Полліанни на життя дорослих. Провідна ідея твору — оптимістичне ставлення до життя.</p> <p><i>ТЛ. Повторення: портрет.</i></p>	<p><i>визначає</i> основну думку твору.</p> <p>Поглиблення теоретико-літературних понять: про казку, літературну казку; про фантастику.</p> <p>Евристична бесіда до твору «Полліанна»: <i>обговорення</i> питань «Що таке щастя?», «Чому люди відчувають себе нещасливими?», «Що потрібно, аби відчувати радість життя?» тощо;</p> <p><i>формулювання</i> висновку на основі власного життєвого досвіду, про те, які події дають нам відчуття радості і чи можемо ми завжди знаходити привід для позитивних емоцій.</p> <p>Читання окремих епізодів твору і коментування незрозумілої лексики (наприклад «милиці» та ін.).</p> <p>Характеристика героїв/героїнь твору, аналіз їхніх вчинків, мотивів поведінки;</p> <p><i>з'ясування</i> особливої ролі головної героїні у житті міста;</p> <p><i>визначення</i> мотивів і наслідків поведінки героїв/героїнь художнього твору;</p> <p><i>добір цікавих фактів</i> про героїв/героїнь твору, які яскраво характеризують їхні образи; аргументування власного вибору.</p> <p>Поглиблення теоретико-літературних понять: портрет.</p> <p>«Гра у радість»: <i>вироблення</i> чітких і лаконічних правил «гри у радість»; участь у грі з добиранням прикладів із власного досвіду; <i>створення паралелі</i> між образами і ситуаціями, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом;</p>
--	---	--

15

<p>спостерігає за окремими мовними явищами; використовує твори мистецтва як засіб комунікації з іншими особами.</p>		<p><i>презентування</i> власних прикладів «гри у радість»; <i>створення висловлювання</i> в усній та/або письмовій формі про власні почуття, враження, викликані грою у радість, своє ставлення до зображених у художньому творі людей, подій, ситуацій.</p> <p>Интерв'ювання героїв/героїнь твору (прес-конференція): <i>формулювання</i> запитань до героя/героїні; добір цитат і фактів для аргументації відповідей.</p> <p>Створення фанфіків.</p> <p>Створення ілюстрацій до художніх творів і коментування свого вибору твору, героя/героїні та епізоду.</p>
---	--	---

• • • • •

<p><i>Реагує</i> на прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі; усно <i>відтворює</i> зміст інформаційного та художнього тексту, акцентуючи увагу на окремих деталях; <i>фіксує</i> основний зміст художнього тексту відповідно до поставленого завдання; <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел — інформаційних і художніх текстів; <i>визначає</i> тему, окремі мікротеми, основну ідею, важливі деталі художнього тексту;</p>	<p>Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра» (2-3 розділи за вибором учителя). Світ дитинства в романі.</p> <p>Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер. Життя містечка і пригоди юних друзів.</p> <p>Мрії Тома Соєра, його витівки, бажання самоствердитися.</p> <p>Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.</p> <p>Тувє Янссон (1914–2001) — авторка творів про дивовижних істот мумі-тролів.</p>	<p>Творче читання творів/епізодів творів: виразне та усвідомлене <i>читання</i> тексту творів з доцільним інтонаванням; читання за ролями; коментування прочитаного із формулюванням присутніх запитань.</p> <p>Переказ з елементами аналізу: <i>вечерні відповіді</i> на запитання за змістом художніх творів; стисле і вибіркоче <i>переказування</i> змісту творів; формулювання головної думки твору і <i>відтворення</i> фактів, окремих висловлювань персонажів, що розкривають зміст художніх творів; <i>добір цитат</i> для характеристики героїв/героїнь; для аргументації власної думки; <i>формулювання висновку</i> про повчальний зміст</p>
---	--	--

<p><i>аналізує</i> емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність; <i>висловлює</i> та <i>обгрунтовує</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті людей, подій, ситуацій; <i>встановлює</i> актуальність інформації в художньому тексті на основі власного досвіду; <i>передає</i> художні тексти словесно (переказ, конспект тощо) і графічно (схема, таблиця тощо); <i>експериментує</i> з художнім текстом, за аналогією, у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; дотримується правил вимовляння слів; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування; використовує твори мистецтва як засіб комунікації з іншими особами.</p>	<p>«Капелюх чарівника». Пригоди мешканців Долини Мумі у повісті-казці. Яскравість світу сімейства мумі-тролів та їхніх друзів. Щирість взаємин і родинні радощі у книгах про кумедних істот.</p>	<p>творів; <i>уяочнення</i> та <i>візуалізація</i> подій твору з використанням різних засобів (малюноків, схем, коміксів тощо) для відтворення змісту.</p> <p>Аналіз системи персонажів творів: <i>визначення</i> мотивів і наслідків поведінки героїв/героїнь твору; <i>добір</i> цікавих фактів про героїв/героїнь твору, які яскраво характеризують їхні образи; аргументування власного вибору; складання власних правил своєї мумі-родини або класу.</p> <p>Компаративний аналіз творів: <i>порівняння</i> сюжетів, елементів сюжетів фольклорних і літературних творів: фантастичні світи <i>криниці – заячої нори – Долини Мумі – фабрики Віллі Вонки'</i> тощо; фантастичні істоти, чарівні перетворення і чарівні предмети, поєднання реального і фантастичного, моторошного і смішного, мотив справедливої винагороди тощо.</p> <p>Формування теоретико-літературних понять: повість.</p> <p>Интерв'ювання героїв/героїнь опрацьованих творів: <i>формулювання</i> запитань до героїв/героїнь; <i>готується</i> до відповідей на запитання, <i>добирає</i> цитати, факти та судження для аргументації відповідей.</p> <p>Презентація улюбленого твору, епізоду твору або героя/героїні.</p>
--	---	--

<p>Конструктивно <i>спілкується</i>, використовуючи типові мовленнєві конструкції; <i>обстоює</i> власну позицію щодо окремих питань; <i>аргументує</i> власні читацькі вподобання, використовуючи термінологію; називає прізвиська авторів літературних творів; <i>називає</i> твори, прочитані в позаурочний час; <i>регулює</i> власні <i>емоції</i> в комунікації; <i>збагачує</i> міжособистісну комунікацію позитивними емоціями.</p>	<p>Художні твори класики й сучасності, прочитані впродовж навчального року. Актуальні теми, ідеї, сюжети творів. Улюблені літературні герої/героїні, персонажі. Узагальнення навчального матеріалу і систематизація знань.</p>	<p><i>Віртуальна подорож</i> творами, опрацьованими на уроках; <i>обговорення</i> улюблених творів, опрацьованих впродовж навчального року на уроках зарубіжної літератури; <i>формулювання висновку</i> про особливе значення читання в житті сучасної людини; літературні <i>вікторини</i> і <i>конкурси</i>.</p>
---	---	---

Список творів для уроків позакласного читання і уроків із резервного часу (за вибором учителя)

- Арабські казки*. «Про Аладдіна і чарівну лампу», «Розповідь про царя Шахріяра» (1-2 за вибором)
Баррі Дж. М. «Пітер Пен», «Пітер Пен і Венді» (1 за вибором)
Бернетт Ф. Е. «Тасмничий сад», «Маленький лорд Фаунтлерой», «Маленька принцеса» (1-2 за вибором)
Бюртер Г. і Распе Р. Е. «Дивовижні пригоди, подорожі й бойові подвиги барона Мюнхгаузена»
Гауф В. «Маленький Мук»
Гофман Е. Т. А. «Лускунчик»
Грім Я. і В. Казки
Кестнер Е. «Еміль та детективи», «Крихта та Антон» (1 за вибором)
Керролл Л. «Аліса в Задзеркаллі»
Кіплінг Р. Дж. «Рікі-Тікі-Таві», «Про кішку, що гуляла, як собі знала»
Коллоді К. «Піночкіо»
Корчак Я. «Король Матіуш Перший»
Крюс Дж. «Флорентіна»
Лагерлеф С. «Дивовижна подорож Нільса Хольгерсона з дикими гусаками Швецією», «Свята ніч» (1 за вибором)
Ліндрейн А. «Пеппі Довгапанчоха», «Малюк і Карлсон»
Мілн А. «Вінні-Пух та його друзі»

- Напетті А.* «Мій дідусь був черешнею»
Немцова Б. «Дванадцять місяців»
Перро Ш. Казки (1-2 за вибором)

